

KONKORDATODA TEMİNAT MEKTUPLARININ PARAYA ÇEVİRİLMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*EVALUATION OF THE CONVERSION OF LETTERS OF GUARANTEE INTO CASH IN
CONCORDATOS*

Araştırma Makalesi
Levent BÖRÜ*

ÖZ

Muhatap, lehtar ve garantör (uygulamada genellikle banka) arasında ortaya çıkan teminat mektupları hakkında uygulamada konkordato sürecinde birtakım sorunla karşılaşmaktadır. Teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliği sonucunda, muhatabın zararının ortaya çıkması halinde garantör tarafından çoğu zaman koşulsuz şekilde teminat mektubu paraya çevrilmektedir. Özellikle konkordato sürecinde olan bir borçlunun lehtarı olduğu bir teminat mektubunun bankaya ibrazı halinde bu teminat mektubunun paraya çevrilmesi konkordato projesini etkileyecektir. Nitekim konkordatonun amacı borçlunun malvarlığını koruyarak alacakların alacağına kavuşmasını sağlamaktır. Bu noktada çalışmada teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin konkordato sürecine etkisi ve konkordato alacağına dönüşmesi hususu incelenecek, konkordato sürecinde borçlunun malvarlığı bütünlüğünün korunması amacıyla ihtiyati tedbir kararı ile teminat mektuplarının paraya çevrilip çevrilemeyeceği ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teminat Mektubu, Banka Teminat Mektubunun Paraya Çevrilmesi, İhtiyati tedbir, Muhafaza Tedbiri, Konkordato Alacağı

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1788816

Makalenin Geliş Tarihi: 22.09.2025

Makalenin Kabul Tarihi: 06.10.2025

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Özel Hukuk) Medeni Usul-İcra ve İflas Hukuku Anabilim Dalı Başkanı

E-posta: leventboru@hacettepe.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3043-3467

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

ABSTRACT

In practice, certain problems arise in the context of the concordat process regarding letters of guarantee issued between the addressee, the beneficiary, and the guarantor (usually a bank in practice). As a result of the guarantee contract nature of letters of guarantee, when the beneficiary suffers a loss, the guarantor often converts the letter of guarantee into cash unconditionally. In particular, if a guarantee letter in favor of a debtor undergoing a concordat process is presented to the bank, the conversion of this guarantee letter into cash will affect the concordat plan. Indeed, the purpose of the concordat is to protect the debtor's assets and ensure that creditors receive their due. At this point, the study will examine the impact of converting letters of guarantee into cash on the concordat process and their conversion into concordat claims. It will also address whether letters of guarantee can be converted into cash by means of a precautionary measure decision in order to protect the integrity of the debtor's assets during the concordat process.

Keywords: Letter of Guarantee, Conversion of Bank Guarantee into Cash, Precautionary Measure, Preservation Measure, Concordat Claim

EXTENDED SUMMARY

Letters of guarantee can be described as documents issued by a third party or institution (usually a bank) outside the contract to secure the creditor against potential losses that may arise if the debtor fails to perform the obligation under the contract, either in whole or in part. The guarantor of a letter of guarantee may be a natural or legal person; however, in practice, the guarantor is usually a bank. For this reason, they are often referred to as bank letters of guarantee in practice.

A letter of guarantee, as a guarantee agreement, is completed as a result of the mutual agreement of the parties, as in any personal contract; therefore, the agreement between the bank and the counterparty creates an obligation for the guarantor bank. The parties to this relationship arising from the issuance of the letter of guarantee are the guarantor and the addressee, and this relationship is characterized as a letter of guarantee agreement. The subjects of the three-way relationship arising from the letter of guarantee are the guarantor (guarantee provider-bank), the principal debtor of the underlying contract in whose favor the guarantee is provided (beneficiary), and the creditor of the underlying contract receiving the guarantee (addressee). The beneficiary, as the debtor under the principal agreement, may apply to the guarantor for a letter of guarantee undertaking to compensate the beneficiary for any loss incurred if the debt is not fulfilled by the debtor; in such a case, a non-cash credit relationship will arise between the guarantor and the beneficiary.

In practice, issues arise regarding the impact on the concordat plan when guarantee letters are converted into cash, their conversion into concordat claims, and whether the conversion of guarantee letters in which the debtor is the beneficiary can be prevented through precautionary measures in order to protect the integrity of the debtor's assets.

The conversion of letters of guarantee into cash will affect the concordat plan in assets and payments. The creditor changes even if only the guarantor bank takes the place of the addressee with the conversion of the bank guarantee into cash. The amount of the letter of guarantee that the bank will request from the debtor in concordat will increase the amount of the receivable along with the interest receivable.

Upon conversion of the letter of guarantee into cash, the guarantor bank must pay the guarantee amount to the addressee and, in accordance with Article 299 Enforcement and Bankruptcy Code, notify the commissioner of its claim for the total amount owed, including interest and other additions to the amount paid by the guarantor bank, by recourse to the debtor under the concordat; because, in this case, the non-cash claim has been converted into a cash claim. In such a case, the receivable paid by the guarantor bank as guarantor has now become a concordat receivable.

In our opinion, the court issuing the concordat decision should not issue a general precautionary measure preventing the conversion of all letters of guarantee into cash solely on the grounds of issuing the concordat decision; Article 287/I must be evaluated in conjunction with Article 296/I. Considering Article 296/I, without a different justifiable reason agreed upon by the parties, it should not be possible to terminate the contract and convert the letters of guarantee into cash solely because a concordat decision has been issued to the debtor. These two special provisions in the Enforcement and Bankruptcy Code must be applied in priority to the provisions in other Laws and to the contract. In practice, immediately after the debtor is granted a concordat, the creditor may terminate the contract on the grounds that the obligation has not been fulfilled, or convert the letter of guarantee into cash without terminating the contract. In this situation, although the actual reason for the creditor terminating the contract is the decision on the concordat period, the creditor conceals this due to the provisions of Article 296/I. In order to prevent such situations, the court should ensure that the application of Article 296/I is prevented by paying attention to the hidden intent, and, if necessary, should be able to issue a preservation order to prevent the conversion of the letter of guarantee into cash within the meaning of Article 287/I.

Since a letter of guarantee is not collateral or security, “preventing the conversion of letters of guarantee into cash” during the concordat process should only be issued a precautionary decision when this is truly necessary for the preservation of the debtor's assets. The duty to substantiate this lies with the requesting party (the debtor in concordat or the guarantor bank), and the duty to substantiate this does not lie with the concordat commissioner either. For example, considering that the company's request for a concordat agreement cannot constitute grounds for termination under the law, and taking into account that the letters have not yet matured, except for exceptional circumstances relating to ongoing transactions, it would not be appropriate to take a precautionary measure to convert the bank guarantee letters into cash. Therefore, in cases where the due dates have not yet arrived and the debtor's business continues, the conversion of letters of guarantee into cash before their due date is likely to occur solely due to the provisional concordat decision, and a precautionary measure decision may be considered in this regard. However, beyond this, it would not be appropriate to issue a precautionary order to prevent the conversion of all letters of guarantee

into cash based on general abstract reasons. The debtor in concordat must indicate, at least approximately, which guarantee letter is likely to be converted into cash, based on the information they can provide. At this point, the debtor in concordat should specify approximately which of the bank's letters of guarantee should not be converted into cash due to the specific concordat provisional stay decision and indicate the relevant letters of guarantee (with their number, date, and reference number). Otherwise, such claims by the debtor or guarantor under the concordat agreement should be rejected.

GİRİŞ

Borç doğuran hukuki işlemlerde taraflar, kararlaştırdıkları edimin karşı tarafça yerine getirilmesini güvence altına almak isterler. Sözleşmeye ilişkin edimin yerine getirilmesini taahhüt eden borçlu, alacaklıya bu edimin gerçekleşmemesi rizikosuna karşı asıl sözleşme dışı garantör olan tarafından verilen teminat mektubu ile garanti etmektedir. Ticari hayatta, önceden sözleşmenin karşı tarafının edimine uygun olarak hiç veya gereği gibi yerine getirmemesi riskine karşı şahsi teminat yeterli görülmüşken, zamanla ticari işlerin kapsam itibarıyla artması ile birlikte, teminat veren kişinin ekonomik durumu rol oynamaya başlamış ve her türlü şahsi teminat yeterli görülmemeye başlamıştır. Aslında teminat mektubu aynı bir teminat değil, bir nevi şahsi teminattır¹. Zira aynı teminatlar şahsi teminatlara göre daha güvencelidir. Fakat rehin, ipotek, kefalet gibi diğer teminat türlerine kıyasla daha hızlı ve kolay paraya çevrilebilmelerinden ötürü, uygulayıcıların teminat mektuplarına olan talebi günden güne artmaktadır². Teminat mektubunun garantörü, gerçek veya tüzel kişi olabilir; ancak uygulamada garantörün genellikle bir banka olduğu görülmektedir. Zira bankaların ekonomik güçleri sebebiyle asıl sözleşme ilişkisinin karşı tarafı kendini daha fazla güvende hissetmektedir³. Bu sebeple de uygulamada bunlar sıklıkla banka teminat mektupları olarak adlandırılmaktadır⁴.

¹ Vahit Doğan, *Teminat Mektupları* (5. Baskı, Savaş Yayınevi 2015) 3.

² Hilal Ünal Kaya, 'Konkordato Mühlet Sürelerinde Teminat Mektuplarının Paraya Çevrilmesi Meselesi' 2021 23(2) DEÜHFD 1221; Abdurrahman Çetin ve Yusuf Dinç, 'Türkiye'de Teminat Mektupları: Uygulamalar ve Hukuki Sorunlar' 2013 (9) Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi 79.

³ Doğan (n 1) 3.

⁴ Seza Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler* (4. Baskı, Yazarın Kendi Yayını 2003) 24-25; Uygulamada "Banka Garantileri" ile de ifade edilmektedir. Bkz Doğan (n 1) 7.

Uygulamada konkordatoda teminat mektupları ile ilgili önemli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Teminat mektuplarında en öncelikli sorun, borçlunun malvarlığının bütünlüğünü korumak amacıyla, kendisinin lehtarı olduğu teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin ihtiyati tedbir yoluyla önlenip önlenemeyeceğidir. Bunun dışında teminat mektuplarının paraya çevrilmesi durumunda konkordato projesine etkisi ve konkordato alacağına dönüşmesi hususlarının da ayrıca irdelenmesi gerekir. Çalışmamızda öncelikle teminat mektupları hakkında genel bir bilgi verildikten sonra, konkordatoda teminat mektuplarının paraya çevrilmesi ile ilgili üç ana başlık altında inceleme yapılmıştır: Konkordato projesine etkisi, konkordato alacağına dönüşmesi ve ihtiyati tedbir.

I. GENEL OLARAK TEMİNAT MEKTUBU

Teminat mektubu, genel olarak, sözleşmede borçlu tarafça edimin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda alacaklı bakımından ortaya çıkabilecek zararların güvence altına alınmasına yönelik sözleşmenin tarafı dışında üçüncü bir kişi veya kurum (genelde banka) tarafından düzenlenen belge şeklinde ifade edilebilir⁵. Teminat mektubu, özellikle ticari hayatta tarafların bir güvence alma ihtiyacı sebebiyle ortaya çıkmış ve zaman içinde daha da önem kazanmıştır. Teminat mektubuna ilişkin hükümleri içeren detaylı bir kanuni düzenleme olmadığını ve uygulama ile gelişen bir kurum olduğunu belirtmek isteriz⁶. Bu sebeple de hukuki niteliği hem doktrinde hem yargı kararlarında oldukça tartışma konusu olmuştur.

Teminat mektubunun hukuki niteliğine ilişkin öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür: Kefalet, garanti, karma ve kendine özgü (sui generis) sözleşme görüşleridir⁷. Teminat mektubunun niteliği uzun süre tartışmalara sebep olsa da Yargıtay'ın 1967 ve 1969 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararlarına göre, teminat mektubunun garanti sözleşmesi niteliğinde olduğu kabul edilmiştir.

⁵ Reisoğlu (n 4) 25; Doğan (n 1) 3.

⁶ Cansu Avcı, 'Banka Teminat Mektupları', 2022, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 1 vd; Bengisu Önder, *Banka Teminat Mektupları* (1. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2020) 22; teminat mektuplarının tarihi gelişimi için bkz Reisoğlu (n 4) 21 vd.

⁷ Bkz Doğan (n 1) 43 vd; Reisoğlu (n 4) 23 vd; Önder (n 6) 49 vd; Avcı (n 6) 4 vd.

1967 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararına göre “...bankanın sıfatı teminatı veren olduğundan, taahhüdün, esas sözleşmeyi yapan taraflardan ve esas akitten ayrı ve tamamen müstakil olduğunu, banka taahhüdünün lehtarın borcunun geçerliliğine ve varlığına bağlı olmaksızın garanti taahhüdü olarak tecessüm edeceğini; asıl borçlunun ileri sürebileceği itirazlara bakılmaksızın borcun yerine getirilmemesinden doğan zararın tazmininin kabul edilmesi hâlinde, garanti verme durumunun söz konusu olduğu, üçüncü şahsın fiilini garanti edenin müstakil bir taahhüt altına girdiği...” belirtilmiştir⁸. 1969 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararına göre ise “...Banka, borçludan müstakil olarak asıl borçlu sıfatıyla taahhüt altına girdiğinden gümrük idaresine parayı ödemekle kendi borcunu eda etmiş durumdadır. Bu suretle içtihat konusunu teşkil eden teminat mektubunun hukuki vasfını 3 üncü şahsın fiilini taahhüt şeklinde bir garanti akti olduğu tespit edildikten sonra...” belirtilmiştir⁹.

Teminat mektubu, bir garanti sözleşmesi olarak her şahsi sözleşmede olduğu gibi taraf iradelerinin birbirleri ile uyuşması sonucu tamamlanır; dolayısıyla banka ile muhatap arasındaki iradelerin birleşmesi ile garantör banka için bir yükümlülük doğar¹⁰. Fakat teminat mektubu şahsi sözleşmelerin içerisinde kendine özgü bir niteliğe sahiptir. Zira teminat mektubu ilişkisinde borçlu, alacaklı ve garantörden oluşan üçlü (üç taraflı) bir hukuki ilişki ortaya çıkarken, teminat mektubu sözleşmesinin ise iki tarafı vardır¹¹. Teminat mektubunun verilmesiyle ortaya çıkan bu ilişkinin tarafları garantör ile muhatap arasındadır ve bu ilişki teminat mektubu sözleşmesi olarak nitelendirilmektedir¹². Teminat mektubu ile ortaya çıkan üçlü ilişkinin süjeleri ise, teminat veren “garantör (garanti veren-banka)”, lehine teminat verilen asıl sözleşmenin borçlusu “lehtar (fiili taahhüt edilen)”, teminatı alan asıl sözleşmenin alacaklısı ise “muhatap (garanti alan)” olarak nitelendirilmektedir¹³. Teminat mektubunun verilmesiyle garantör tarafından muhatapın doğması muhtemel zararının karşılanması, tek taraflı bir borç ile taahhüt

⁸ Yargıtay İBHGK, 16/7, 13.12.1967.

⁹ Yargıtay İBHGK, 4/6, 11.06.1969.

¹⁰ Reisoğlu (n 4) 83.

¹¹ Doğan (n 1) 43.

¹² Reisoğlu (n 4) 99.

¹³ Ibid 83 vd.

edilmektedir¹⁴. Dolayısıyla lehtar, sözleşme ilişkisinin tamamen dışında kaldığından teminat mektubu düzenlenirken onun onayına da gerek bulunmamaktadır; fakat teminat mektubunun hüküm ifade edebilmesi için muhatabın bunu mutlaka kabul etmesi gerekir¹⁵.

Lehtar asıl sözleşmenin borçlusu olarak, borcun kendisi tarafından yerine getirilmemesi durumunda, muhataba uğrayacağı zararın tazminini taahhüt eden bir teminat mektubu için garantöre başvurabilecektir; böyle bir durumda ise garantör ile lehtar arasında “*gayri nakdi bir kredi ilişkisi*” ortaya çıkmış olacaktır¹⁶. Bu şekilde garantör banka muhataba ödeme yapmak durumunda kalırsa, garantör ödediği miktar kadar lehtara rücu etmek isteyecektir; zira lehtar teminat mektubunun tarafı olmadığından ve garantör banka rücu hakkını güvence altına almak isteyeceğinden bankanın lehtarla ayrıca bir sözleşme yapması gerekecektir; bu rücu ilişkisi uygulamada “kontrgaranti” ismi verilen bir sözleşmeyle sağlanmaktadır¹⁷.

Özetle, teminat mektubu, üçüncü kişinin fiilini taahhüt niteliğinde olması sebebiyle bir tür garanti sözleşmesidir; çünkü teminat mektubu, üçüncü kişi durumunda bulunan temel ilişkinin borçlusunca edimin yerine getirilmemesi veya diğer risklerin ortaya çıkması durumunda temel ilişkinin alacaklısının uğrayabileceği zararlar garantör banka tarafından güvenceye alınması amaçlanmıştır¹⁸. Böylece teminat mektubu veren garantör (banka), lehtar ile muhatap arasındaki asıl sözleşmeden bağımsız ve asli bir yükümlülük altına girmiştir¹⁹. Bu özelliği ile teminat mektubu, fer’i niteliği olan kefaletten de ayrılmaktadır²⁰. Dolayısıyla garantör banka, lehtar olan borçluya ilişkin defileri muhataba karşı ileri süremeyecektir; risk devam ettiği sürece, asıl borç hukuken

¹⁴ Doğan (n 1) 18.

¹⁵ Bkz Reisoğlu (n 4) 85 vd; Doğan (n 1) 43.

¹⁶ Hilal Yener Coşkun, *Banka Teminat Mektuplarında İlgililerin Hak ve Borçları* (1. Baskı, Vedat Kitapçılık 2012) 12.

¹⁷ Reisoğlu (n 4) 26; Doğan (n 1) 90.

¹⁸ Doğan (n 1) 9.

¹⁹ Reisoğlu (n 4) 37.

²⁰ Doğan (n 1) 30; Nitekim banka teminat mektuplarında açıkça bankanın “kefil olduğu” ibaresi yer aldığından bu mektuplar uzun süre tartışmasız kefalet olarak kabul edilmişlerdi ve Borçlar Kanunu’nun kefalete ilişkin hükümleri uygulanıyordu Bkz Reisoğlu (n 4) 29, 34.

ödeme veya ödeme dışındaki bir sebeple sona erse de garantör bankanın sorumluluğu devam edecektir²¹.

II. KONKORDATODA TEMİNAT MEKTUPLARININ PARAYA ÇEVİRİLMESİ

A. Konkordato Projesine Etkisi

Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli malî kaynağın sermaye artırımını veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren plana konkordato projesi adı verilir (İİK m. 286/I-a). Borçlunun, konkordato projesi ile konkordatonun nasıl gerçekleştirileceğini, borçların nasıl tasfiye edileceğini, gerekli mali kaynakların ve yöntemin nasıl ortaya konulacağını göstermesi gerekir²². Projenin uygulanabilir olması, somut verilere dayanması, objektif ve denetlenebilir olması gerekir²³. Banka teminat mektuplarının paraya çevrilmesi, projenin gerçekleştirilmesi bağlamında borçlunun malvarlığının muhafazası ve projede bütün alacaklılar için eşit ödeme planının öngörülmesi bakımından önemlidir²⁴.

Öğretide ve yargı içtihatlarında teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin borçlunun malvarlığına etki edip etmeyeceği hususu tartışma konusu olmuştur. Nitekim İİK m. 287/I hükmünde de mahkemece borçlunun malvarlığının muhafaza altına alınması için gerekli gördüğü tedbirlerin alınması gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu noktada teminat mektubunun paraya çevrilmesi durumunda borçlunun malvarlığının pasifinde artış olup olmadığı hususunun tespit edilmesi gerekir²⁵.

²¹ Reisoğlu (n 4) 89.

²² M. Serhat Sarısözen, *Konkordato* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2024) 184-185.

²³ Bkz Hakan Pekcanitez ve Güray Erdönmez, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato* (1. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018) 14 vd; Sümer Altay ve Ali Eskiocak, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2019) 60 vd; Selçuk Öztekin, 'Konkordato Şerhi m. 286' içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023) 213 vd.

²⁴ Bkz Ünal Kaya (n 2) 1230 vd.

²⁵ Bkz Ibid 1228 vd.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin bazı kararlarında teminat mektubunun paraya çevrilmesinin borçlunun malvarlığına etki etmeyeceği, muhatabın yerini garantörün (bankanın) alacağı ve böylece sadece alacaklı sıfatının değişeceği belirtilmektedir²⁶. Kanaatimizce burada sadece alacaklı sıfatının değil, alacak miktarının değişkenliğinin de dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerekir. Görüşüne katıldığım Ünal Kaya'ya²⁷ göre, muhatabın alacağı ile teminat mektubunun paraya çevrilmesi üzerine garantör lehine doğacak alacak miktarı aynı olmayabilir; şöyle ki garantörün ödemiş olduğu borcun kendisine ait ve asıl borçtan bağımsız borç olması ve lehtar ile muhatap arasında var olan asıl borç ilişkisindeki miktarın, teminat mektubu ile ödenmesi öngörülen miktardan farklı olabilir.

Nitekim İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin bazı kararlarında²⁸ teminat mektubunun paraya çevrilmesi durumunda borçlunun malvarlığının olumsuz yönde etkilendiği belirtilmiştir. Şöyle ki, söz konusu kararlarda muhatabın teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile birlikte garantör söz konusu alacağı için konkordato borçlusu lehtara rücu edeceği ve mali anlamda zaten iyi durumda olmayan konkordato borçlusu lehtarın mevcut konumunun garanti bedelini ödeme yükümlülüğü ile daha da ağırlaştığı ifade edilmiştir.

Uygulamada gerçekten teminat mektubu ile garanti altına alınan miktar, asıl borç ilişkisindeki borç miktarından yüksek olabilmekte veya bazı teminat mektuplarında ödenecek miktara ek olarak, mektubun düzenlendiği tarihten itibaren hesaplanacak faiz ve gecikme cezaları da eklenerek garanti verilmektedir²⁹. Ayrıca garantör bankalar teminat mektubunda güvence verdikleri riske karşılık, sıklıkla blokeli mevduat, menkul,

²⁶ “...Teminat mektubu nakde çevrildiği için konkordato talep eden borçlunun mal varlığında azalma olacağı düşünülse de, teminat mektubu bedeli ödendiği için konkordato talep eden borçlunun aslında borcu ödenmiş olacaktır. Garanti veren banka, teminat mektubu bedelini ödedikten sonra ödediği miktar kadar konkordato talep edenden alacaklı konuma geçeceği için konkordato talep edenin alacak ve borç miktarında bir değişiklik olmaz. Sadece alacaklı sıfatı değişir. ...” İstanbul 17 HD BAM, 2035/245, 30.01.2020; İstanbul 17 HD BAM, 1092/1217, 24.10.2024; İstanbul 17 HD BAM, 2527/741, 12.03.2020.

²⁷ Ünal Kaya (n 2) 1230.

²⁸ “Teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmemesi halinde borçlu mal varlığının tasfiyesiyle karşılaşılması mümkün olduğundan konkordato projesinin uygulanırılığını ortadan kaldıracaktır.” İstanbul 17 HD BAM, 119/1072, 13.06.2019; bkz İstanbul 17 HD BAM, 2680/2187, 13.12.2018.

²⁹ Çetin ve Dinç (n 2) 76.

gayrimenkul rehni gibi güvenceler de alabilmektedirler³⁰. Böylece garantör bankanın teminat mektubu bedelini muhataba ödemesiyle birlikte, ödemiş olduğu bu bedeli için lehtardan daha fazla bir miktar bedeli talep edebilmektedir ve konkordato borçlusunu (lehtarın) malvarlığının pasifinin artışı söz konusu olabilmektedir³¹.

Teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile birlikte garantör bankanın muhataba teminat bedelini ödemesi ve garantör bankanın ödemiş olduğu bu bedele faiz vs. eklemelerle birlikte konkordato borçlusuna rücu etmesi durumunda konkordato öngörülen eşitlik ilkesinin ihlal edilip edilmeyeceği hususunun da ayrıca tartışılması gerekir³². Zira konkordato projesinde bütün alacaklılar için eşit ödeme planının öngörülmesi gerekir. Yine bu ilkenin (kuralın) bir gereği olarak, konkordatoya tabi alacaklılara mühlet içerisinde ödeme yapılamaması gerekir. Zira, konkordatonun tasdiki için gerekli koşulların İİK m. 305’de sayılanların dışında mahkemenin konkordato ile ilgili diğer kanun maddelerinde öngörülen bazı kurallarını da göz önünde bulundurması gerekir; bunlardan ilki, borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatlerin hükümsüz olduğuna ilişkin düzenlemedir (m. 308/d). Bu hüküm, “*alacaklılar arası eşitlik ilkesi (kuralının)*”nın temeli olarak kabul edilmektedir³³.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi’nin bazı kararlarında teminat mektubunun paraya çevrilmesinin alacaklılar arasındaki eşitliği bozmayacağı belirtilmiştir³⁴. Ünal

³⁰ Fahrettin Aral, ‘Teminat Mektuplarında Lehdar ile Muhatap ve Lehdar ile Banka Arasındaki Hukuki İlişki’ 2007 24(2) BATİDER 198.

³¹ Ünal Kaya (n 2) 1231; “Mektupta belirtilen tutarı ödeyen banka, kendi alacağını riske etmemek adına, aynı zamanda müşterisi olan konkordato borçlusunun hesabına kolayca bloke koyabilecektir. Her ne kadar hatalı ve haksız uygulamalar hukuki bir temel oluşturmasa da, sık karşılaşılan bu durumun borçlunun malvarlığı bütünlüğüne etki edeceğine dikkat çekmek isteriz.” (Ünal Kaya (n 2) 1231).

³² Bkz ve karşı Güray Erdönmez, ‘Konkordato Mühleti Verilmesinin Alacaklılara Etkisi’ içinde Muhammet Özekes (edt), *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukunun Güncel Sorunları II* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020) 32; Ünal Kaya (n 2) 1229 vd.

³³ Levent Börü, *İflas Dışı (Adi) Konkordato Alacaklılar Toplantısı* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023) 108-109.

³⁴ “Teminat mektuplarının nakde çevrilmesinin tedbiren engellenmemesi sonucu, borçlunun mal varlığında azalma meydana gelip gelmeyeceği veya alacaklılar arasında eşitliğin bozulup bozulmayacağı noktasında ise, alacaklı-muhatap teminat mektubunu nakdi krediye dönüştürdükten sonra, garanti veren banka, konkordato talep eden müşterisinden, alacaklıya ödediği meblağın kendisine ödenmesini talep edebilecektir. Teminat mektubu nakde çevrildiği için konkordato talep eden borçlunun

Kaya³⁵, teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile birlikte garantör bankanın muhataba teminat bedelini ödemesi ve garantör bankanın ödemiş olduğu bu bedele de faiz vs. eklemelerle birlikte konkordato borçlusuna rücu etmesi durumunda konkordatoda öngörülen eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini belirtmektedir. Yine Erdönmez³⁶, teminat mektuplarının paraya çevrilmesi ile eşitlik ilkesinin ihlal edilmiş olduğunu kabul etmekle birlikte bu durumun hukuka bir aykırılık teşkil etmediğini ifade etmektedir.

Sonuç olarak teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin, konkordato projesini gerek malvarlığı gerek ödemeler konusunda her halükârda etki edebileceğini ifade edebiliriz. Özellikle banka teminat mektubunun nakde dönüşmesi ile birlikte sadece muhatabın yerini garantör bankanın almasında bile alacaklı tarafı değişmektedir. Bankanın konkordato borçlusu lehtardan talep edeceği teminat mektubu miktarı faiz alacağı ile birlikte alacak miktarını da arttıracaktır.

B. Konkordato Alacağına Dönüşmesi

İİK m. 308/c-II'e göre bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir. Bir alacağın konkordato talebinden önce doğmuş olması, onun konkordatoya tabi olduğunu gösterir. Buradaki “*konkordato talebinden önce doğmuş*” ifadesinin konkordato geçici mühlet kararının verilmesinden önceki doğmuş alacak şeklinde anlaşılması gerekir³⁷. Buna göre alacağın doğum tarihi esas alınmaktadır; dolayısıyla alacağın konkordato talebinden önce doğmuş olması yeterli olup, daha sonra muaccel olsa veya alacağın bağlı olduğu şart konkordato talebinden önce gerçekleşmiş olsa bile, bu alacak konkordatoya tabi olmaya devam edecektir³⁸.

mal varlığında azalma olacağı düşünülse de, teminat mektubu bedeli ödendiği için konkordato talep eden borçlunun aslında borcu ödenmiş olacaktır.” İstanbul 17 HD BAM, 2527/741, 12.03.2020.

³⁵ Ünal Kaya (n 2) 1233.

³⁶ Erdönmez (n 32) 32.

³⁷ Selçuk Öztekin ve Müjgan Tunç Yücel, ‘Konkordato Şerhi m. 302’ içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023) 564-565.

³⁸ Müjgan Tunç Yücel, *Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020) 61; Börü (n 33) 43.

Konkordato borçlusunun lehtar olduğu durumlarda teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile birlikte garantör bankanın muhataba teminat bedelini ödemesi ve garantör bankanın ödemiş olduğu bu bedele faiz vs. eklemelerle birlikte alacağın toplamı için konkordato borçlusuna rücu ederek İİK m. 299 gereği alacağını komiserlere bildirmesi gerekmektedir³⁹; çünkü bu durumda gayri nakdi alacak, nakdi alacağa dönüşmüştür. Böyle bir durumda bankanın garantör olarak ödemiş olduğu bu alacak artık konkordato alacağına dönüşmüştür. Aksi bir değerlendirme konkordatoda alacaklılar arasındaki eşitlik ilkesinin ihlaline sebep olur. Başka bir deyişle, teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile garantörün konkordato borçlusu lehtardan rücu alacağını konkordato mühleti döneminde oluşan borç olarak değerlendirilip, konkordato projesine tabi olmadığını ifade edemeyiz. Böyle bir durumda konkordato projesi tenzilat veya vade konkordatosu olsa da garantör muhataba taahhüt edilen alacağı tam olarak ödemesi gerekir; çünkü teminat mektubu ile garantör banka ile muhatap arasında bir garanti sözleşmesi yapılmakta ve banka asli borçlu olarak bağımsız bir taahhüt altına girmektedir⁴⁰.

Konkordato borçlusu lehtara teminat mektubu konkordato mühletinden sonra konkordato komiserinin onayıyla verilmişse bu durumda alacak konkordato alacağı değildir; bu tür alacakların konkordato projesine tabi olmaksızın tam olarak ödenmesi gerekir⁴¹.

Bununla birlikte İİK m. 299 gereği alacak bildirimine ilişkin ilan yapıldığı zaman henüz teminat mektubu paraya çevrilmemişse bu durumda garantör banka alacağını şarta bağlı alacak olarak bildirebilir⁴². Böyle bir durumda İİK m. 302/4 gereği, geciktirici şarta bağlı alacakların alacaklılar toplantısı nisabına katılıp katılmayacağına mahkeme karar verir. Mahkemece bu noktada gayri nakdi alacakların henüz muaccel olmadıkları

³⁹ Bkz ve karşı Reisoğlu (n 4) 220 vd.

⁴⁰ Bkz Ibid 221.

⁴¹ Bkz Reisoğlu (n 4) 220.

⁴² Rukiye Duran, *Konkordato Mühleti ve Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2020) 109.

öngörülerek bu tür alacak iddialarının İİK m. 302’de öngörülen alacaklılar toplantısı nisabında dikkate alınmaması gerekir.

Uygulamada konkordato mühleti içerisinde garantör banka tarafından verilen teminat mektuplarının vadelerinin bu dönem içerisinde sona erdiği görülmekte ve gerektiğinde bu vadelerin işin bitim süresine kadar komiser onayıyla uzatıldığı görülmektedir. Burada da teminat mektuplarının henüz gayri nakdi alacak olarak nitelendirilmesi devam ettiği için bunların da konkordato alacağı olarak ifade edilmesi yerinde olmaz.

Lehtarın muhataba karşı üstlenmiş olduğu edimi yerine getirdiği ve böylece teminat mektubunun nakde dönüşmemesi durumunda muhatap açısından herhangi bir konkordato alacağının da oluşmayacağını ifade edebiliriz.

Son olarak muhatabın konkordato borçlusu olması durumunda İİK’da hükme bağlanan konkordato hükümleri muhatap için uygulanamaz; çünkü muhatap aldığı teminat mektubu dolayısıyla borçlu değil, alacaklı konumundadır. Muhatap için konkordato mühleti kararının verilmesi teminat mektubunun paraya çevrilmesi hakkını etkilemez⁴³.

C. İhtiyati Tedbir Kararı

Mahkeme, konkordatonun bir bütün olarak başarısını riske atmamak adına, mühlet süreleri içerisinde teminat mektuplarının paraya çevrilmesini önlemeye yönelik İİK m. 287/I hükmüne dayanarak borçlunun malvarlığının muhafazası için tedbir kararı verebilir mi? Uygulamada bu tür tedbir için konkordato borçlusu (lehtar) veya garantör (banka), konkordato mühlet kararını veren asliye ticaret mahkemesinden talepte bulunmaktadır. Konu öğretide ve yargı kararlarında tartışmalıdır. Fakat bu sorunun cevabının farklı açılardan değerlendirilerek verilmesi yerinde olacaktır.

Konkordato borçlusu (lehtar), konkordato mühleti kararı almadan önce veya sonra muhatapla veya garanti verenle arasındaki hukuki ilişkiye istinaden HMK’nın ihtiyati tedbire ilişkin genel hükümlerine (HMK m. 389-399) dayanarak ihtiyati tedbir talebinde

⁴³ Bkz Reisoğlu (n 4) 221.

bulunabilir⁴⁴. Zira muhatap, lehtarın kısmen veya tamamen sözleşmesel yükümlülüğünü yerine getirmediğini garantör bankaya bildirmesi durumunda bankanın ödeme yükümlüğü bulunmaktadır; çünkü bankanın, teminat mektubu ile garanti alınan riskin gerçekleşip gerçekleşmediğini inceleme yükümlülüğü yoktur⁴⁵. Muhatap haksız olarak teminat mektubunun paraya çevrilmesini istemişse bu durum salt lehtarın muhataba rücusuna ilişkin kolaylaştırıcı bir ispat aracı olarak nitelendirilmektedir⁴⁶. Teminat mektuplarında lehtarın edimini yerine getirmeme riski garantör tarafından muhataba taahhüt edilmektedir. Riskin doğmamış, sona ermiş olması veya tazmin isteğinin dürüstlük kuralına aykırı olması durumunda muhatabın talebi haksız olur⁴⁷. İşte bu tür durumlarda mahkemece banka teminat mektuplarında riskin doğmadığı ya da ortadan kalktığı yani garanti edilen riskin mevcut olmadığı durumlarda şartların oluşması durumunda ihtiyati tedbir kararı alınarak banka, ödemededen men edilebilir⁴⁸. Böyle bir durumda görevli ve yetkili mahkeme HMK m. 390 hükmüne göre belirlenecektir. Başka bir deyişle görevli ve yetkili mahkeme konkordato mühleti kararını veren asliye ticaret mahkemesi olmayacaktır.

İİK m. 297 çerçevesinde mahkemeler, gerçekten mühlet süreleri içerisinde borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alabilecektir. Burada öncelikle değerlendirilmesi gereken ilk konu salt konkordato mühleti kararının verilmesi sebebiyle genel olarak teminat mektuplarının nakde çevrilmesinin önlenmesi yönünde tedbir kararının verilmesinin mümkün olup olmadığıdır.

Kural olarak, borçlu hakkında konkordato mühleti kararının ilan edilmiş olması, aldığı teminat mektubu dolayısı ile alacaklı durumunda bulunan muhatabın teminat mektubunun tazminini talep etme hakkını etkilememelidir.

⁴⁴ Erdönmez (n 32) 30; Evrim Erişir, *Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2013) 479.

⁴⁵ Ferhat Canbolat, *Banka Garantisinde Savunma İmkânları ve İhtiyati Tedbirler* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2009) 293.

⁴⁶ Serdar Kale, 'Konkordato Şerhi m. 296' içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023) 454.

⁴⁷ Reisoğlu (n 4) 222; Doğan (n 1) 360-361.

⁴⁸ Aşar (n 6) 102 vd.

Öğretideki bir görüşe⁴⁹ göre, salt konkordato sebebiyle teminat mektuplarının paraya çevrilmesini önlemeye yönelik ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi mümkündür. Bu görüşte olanların gerekçeleri ise şunlardır: Tedbir ile konkordato borçlusunun finansal olarak rahatlaması imkanı verilerek konkordato projesinin başarılı olmasının sağlanabilmesi; teminat mektuplarının paraya çevrilmesi, garantör bankaların lehtar ile yapmış oldukları gayri nakdi kredi sözleşmesinin, çoğu zaman lehtar ve muhatap arasındaki asıl borç ilişkisine kıyasla nitelik ve nicelik itibarıyla borçlu aleyhine daha ağır bir borç doğurması sebebiyle borçlunun malvarlığı bütünlüğüne etki edeceği ve konkordato projesinin de başarısız olabileceği; bu durumun aynı zamanda konkordato sürecinde benimsenen alacaklıların eşitliği ilkesine de aykırılık teşkil edeceği; söz konusu ihtiyati tedbir kararının maddi hukuka müdahale edeceği yönünde eleştiriler olsa da konkordatonun ruhu gereği, halihazırda İİK’da yer alan bir çok hükmün de maddi hukuka ilişkin etki doğurduğu hususlarıdır.

Öğretideki diğer bir görüşe⁵⁰ göre ise, salt konkordato mühleti kararı sebebiyle teminat mektuplarının paraya çevrilmesini önlemeye yönelik ihtiyati tedbir kararı verilmesi mümkün değildir. Başka bir deyişle, mahkemenin genel olarak riskin gerçekleşip gerçekleşmediği yönünde bir kanaat edinmeden bütün teminat mektuplarını tazminlerinin durdurulması yönünde tedbir kararının verilmesi yerinde değildir. Bu görüşte olanların gerekçeleri ise; böyle bir tedbir kararının, maddi hukuku ihlal eden sonuçlar doğuracağı; bu sebeple özellikle teminat mektubu sözleşmesinin taraflarının ve niteliğinin dikkate alınması gerektiği; çünkü konkordato mühletinin, yalnızca konkordato talebinde bulunan borçlu ve onun taraf olduğu sözleşmeler bakımından sonuç doğurabileceği; garanti sözleşmesi niteliğine sahip teminat mektubu sözleşmesinin taraflarının, garantör ve muhatap olduğu; dolayısıyla lehtar sıfatına sahip borçlunun konkordato sürecine girmesi sebebiyle teminat mektuplarının paraya çevrilmesini

⁴⁹ Ünal Kaya (n 2)1236-1239; Esin Civelek, ‘Konkordato Döneminde Teminat Mektuplarının Durumu’ (Lexpera Blog, 15 Mayıs 2024) <<https://blog.lexpera.com.tr/konkordato-doneminde-teminat-mektuplarinin-durumu/>>; 26.12.2024.

⁵⁰ Erdönmez (n 32) 28-32; Hakan Albayrak, *İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2020) 77; Çağatay Serdar Şahin, *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020) 335-337.

önlemeye yönelik ihtiyati tedbir kararı verilmesinin hem garantörün sözleşmeden doğan asli ve bağımsız borcunu yerine getirmesine engel olacağı hem de alacağını teminat mektubuyla güvence altına alan muhatabın, alacağı teminata bağlanmamış diğer alacaklılarla eşit işlem görmesine neden olarak teminat mektubunun anlamını kaybetmesine sebep olacağı; bu durumun ise sözleşme özgürlüğü ve mülkiyet hakkı bağlamında kabulünün mümkün olmadığı hususlarıdır.

Konkordatoda banka teminat mektuplarının nakde dönüşmesine yönelik ihtiyati tedbir kararının verilip verilemeyeceğine yönelik 2018 yılından sonraki konkordato dönemine⁵¹ ilişkin doğrudan konuyla ilgili bir Yargıtay kararı yoktur. Özellikle bölge adliye mahkemelerince verilen tedbir kararlarına karşı temyiz yolunun kapalı olmasından ötürü Yargıtay’a bu konuyla ilgili başvuru yapılamamakta olmasından ötürü henüz konuyla doğrudan ilgili Yargıtay kararının olmadığını ifade edebiliriz. Buna karşın Yargıtay, iflasın ertelenmesi döneminde⁵² konkordato borçlusu şirkete göre üçüncü kişi durumunda olanların maddi hukuktan doğan talep ve defî haklarını kısıtlayan tedbir kararı verilemeyeceği gerekçesiyle teminat mektuplarının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına izin vermemiştir⁵³. Yine Yargıtay İBK’na göre, lehtarın iflası halinde bile bankanın teminat mektubunu tazminden kaçınması mümkün değilken⁵⁴; konkordatoda da yine tedbir yoluyla tazminden kaçınma mümkün olmamalı şeklinde yorum yapılabilir⁵⁵.

Bölge adliye mahkemelerinin, konkordato talep eden borçlu lehine verilen teminat mektubunun, konkordato sürecinde paraya çevrilmesinin engellenmesine yönelik tedbir

⁵¹ İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 7101, Kabul Tarihi: 28.02.2018, RG 15.03.2018/30361 Kanun ile İİK’deki konkordato hükümlerinin değiştirilmesi

⁵² İflasın ertelenmesi İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 7101, Kabul Tarihi: 28.02.2018, RG 15.03.2018/30361 Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.

⁵³ Bkz Yargıtay 23 HD, 2502/6502, 21.10.2014; Yargıtay 23 HD, 782/4746, 20.06.2014.

⁵⁴ Yargıtay İBK, 16/7, 13.12.1967.

⁵⁵ Bkz Tunç Yücel (n 38) 215.

kararı verilemeyeceği yönünde kararları⁵⁶ olduğu gibi; aksi yönde kararları yani konkordato süresince paraya çevrilmesini engelleyen tedbir kararı verilebileceğine yönelik⁵⁷ kararları da vardır. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nin ise konuyla ilgili

⁵⁶ “Teminat mektubu ile konkordato talep edenin alacaklısı, diğer alacaklılara nazaran üstün tutulmuş ve alacağı garanti altına alınmıştır. Yani alacağını kolayca tahsil etme imkanı sağlanmıştır. Alacaklı, teminat mektubunun nakde çevrilmesi için garanti veren bankaya müracaat ettiğinde, garanti veren banka, teminat mektubu bedelini herhangi bir şart ileri sürmeksizin talep çerçevesinde nakde çevirmek zorundadır. Bu şekilde garanti veren banka ile muhatap arasında sözleşme ilişkisi kurulmuştur. Lehtarın konkordato talep etmesi sonucu, garanti veren banka ile muhatap arasında kurulan bu sözleşme ilişkisine ihtiyati tedbir yolu ile müdahale edilmesi düşünülemez. Bu durum sözleşme özgürlüğü ilkesine ve mülkiyet hakkına aykırılık teşkil eder. Tedbir kararı, garanti ilişkisine müdahale anlamı taşır ve muhatapın bankaya karşı alacak hakkını ileri sürmesi ve bankanın da borcunu ifa edemez hale gelmesi sonucunu doğurur. Bu sebeple, konkordato talep eden borçluya göre üçüncü kişi konumunda olan alacaklı - muhatap ile garantör banka arasında oluşan sözleşmeye tedbir yolu ile müdahale edilmesi hukuka uygun değildir.” (İstanbul 17 HD BAM, 2527/741, 12.03.2020) ; İstanbul 17 HD BAM, 1324/1522, 09.07.2020; İİK’ nun geçici mühlet başlıklı 287.maddesi gereğince, Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir ve 297. maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır. Konkordato uygulamasında sıklıkla karşılaşılan sorunlardan biri de, teminat mektuplarının paraya çevrilmesine mahkeme kararı ile mani olup olunmayacağı noktasındadır. Bu kapsamda, teminat mektubunun nakde çevrilmesinin tedbiren durdurulmasına yönelik talep, borçlunun malvarlığının muhafazası kapsamında değerlendirilemez. Teminat mektubunun nakde çevrilmesinin tedbiren durdurulmasına yönelik karar, maddi hukuk alanında sonuçlar doğuran ve borçlu konkordato talep eden şirkete nazaran üçüncü kişi konumunda olanların maddi hukuktan doğan talep ve def-i haklarını etkileyen tedbirler olarak değerlendirilebilir. Konkordato talebinde, gerek geçici mühlet ve gerekse kesin mühlet süresi içerisinde, üçüncü kişilerin sahip oldukları hakları ve yüklendiği borçları etkileyeceğinden bu konuda tedbir kararı verilemez. Bunun dışında, muhatapın edimini yerine getirip getirmediği, teminat mektubunun nakde çevrilmesinin şartlarının oluşup oluşmadığı, teminat mektubunda belirtilen miktarın, garantör banka tarafından ödenip ödenmeyeceğine ilişkin ihtilaflar ile muhatap tarafından, teminat mektubunun haksız ve hukuka aykırı bir şekilde veya lehtar ile muhatap arasındaki sözleşmeye aykırı bir şekilde nakde çevrildiği veya çevrileceği iddiası ayrı bir davanın konusunu oluşturmaktadır. Bu şekilde açılacak bir davada, teminat mektubunun nakde çevrilmesinin engellenmesine yönelik HMK’nın 389 ve devamı mad. gereği tedbir kararı verilmesini her zaman talep edebilir. teminat mektubunun hukuki niteliği itibarıyla konkordato talep eden borçlu lehine verilen teminat mektubunun, konkordato davasında, İİK’nın 287 ve devamı maddeleri gereğince nakde çevrilmesinin engellenmesine yönelik tedbir karar verilemeyeceğinden..” Konya 3 HD BAM, 2385/1979, 05.11.2024.

⁵⁷ “Teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmemesi halinde borçlu mal varlığını tasfiyesiyle karşılaşılması mümkün olduğundan konkordato projesinin uygulanırliğini ortadan kaldıracaktır. Öte yandan konkordato davalarında, iflas erteleme davalarından farklı olarak maddi hukuk anlamında sonuç doğurabilecek nitelikte ve içerikte tedbirler verilebilecektir. İİK m. 295.. göre konkordato başvurusundan itibaren sırf bu nedenle feshedilemeyecek sözleşmeler ayakta olacağından, bu sözleşmelerin yürürlüğünü akamate uğratan sonuç doğurucu mahiyette, teminat mektuplarının konkordato sürecinde paraya çevrilmesi, bu nedenle de konkordato kurumunun amacına uygun olmayacaktır. Açıklanan nedenlerle ve özellikle 2004 sayılı İİK.nun 287 maddedeki mahkemenin borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır düzenlemesi de göz önünde bulundurularak, konkordatonun amacı ile aykırı düşmeyecek olan, davacı şirketi lehine düzenlenen teminat mektuplarının, geçici mühlet kararının verilmesinden sonra muhatap bankaya ibraz eden tarafça ödenmesinin tedbiren önlenmesine karar vermek gerekirken...” (İstanbul 17 HD BAM, 119/1072, 13.06.2019).

henüz tespit edebildiğimiz doğrudan bir kararı bulunmamaktadır. Özellikle Ankara BAM, İİK m. 287/VI hükmü gereği tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz hükmüne dayanarak, ilk derece mahkemelerinin bu tür tedbir kararlarına karşı esasına ilişkin inceleme yapmaksızın istinaf başvurularını reddetmektedir⁵⁸.

Konuyla ilgili ilk derece mahkemelerinin sadece konkordato mühleti dönemi için değil, ayrıca konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi aşamasına kadar da teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesine yönelik tedbir kararları aldıkları görülmektedir⁵⁹.

Kanaatimizce de salt konkordato mühleti kararının verilmesi vesilesiyle konkordato mühleti kararını veren mahkemece tüm teminat mektuplarının paraya

⁵⁸ HMK'nun, "Istinaf yoluna başvurulabilen kararlar" başlıklı 341/(1). maddesi, "*İlk Derece Mahkemelerinde verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü halinde itiraz üzerine verilecek kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir.*" hükmünü, İİK'nun 7101 Sayılı Yasa ile değişik "Geçici mühlet" başlıklı 287. maddesinin birinci ve altıncı fıkraları, "*Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir ve 297. maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır. ...Geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz.*" hükmünü içermektedir. Pozitif hukukta aynı konuyu düzenleyen birden fazla yasal düzenlemenin bulunması durumunda, hangi düzenlemenin uygulanacağı konusunda özel yasa-genel yasa ölçütü esas alındığında özel yasa hükmünün; önceki yasa-sonraki yasa ölçütü bakımından değerlendirme yapıldığında ise sonraki yasa hükmünün uygulanması gerektiği genel hukuk ilkelerindendir. Buna göre, 6100 sayılı HMK'nun 12.01.2011 tarihinde kabul edildiği ve 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girdiği; 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin uygulanması gereken hükmünü değiştiren 7101 sayılı Yasanın ise 28.02.2018 tarihinde kabul edilerek 15.03.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, buna göre 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin altıncı fıkrasının sonraki bir düzenleme olduğu açıktır. Ayrıca 6100 sayılı HMK, hukuk davalarındaki yargılama usulünü düzenlemesi bakımından genel bir kanun iken, 7101 sayılı Yasa ile değişik 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin altıncı fıkrası usule ilişkin özel bir düzenlemedir. Bu durumda, HMK'nin 341. maddesinin (1) numaralı fıkrasının lafzı ile bağlı kalınıp buna göre yorum yapılarak, sonraki değişikliği yok saymak suretiyle adi konkordato talebi sırasında tedbire yönelik istemlerin reddine ilişkin kararlarda istinaf kanun yolunun açık olduğu sonucuna ulaşmak hukuken mümkün değildir. Gerek özel yasa-genel yasa ilişkisi, gerekse önceki yasa-sonraki yasa ilişkisi ve gerekse kanun koyucunun amacı birlikte değerlendirilerek, konkordato istemlerinin süratle sonuçlandırılması gereği nazara alındığında, İlk Derece Mahkemesince verilen, konkordato istemi sırasındaki ihtiyati tedbirlere yönelik istemlerin reddine ilişkin kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması yasal olarak mümkün bulunmamaktadır. Istinaf kanun yolu kapalı olmasına rağmen İlk Derece Mahkemesince kararda istinaf kanun yolunun açık olduğunu belirtilmesinin de yasa da mevcut olmayan istinaf kanun yoluna başvurma hakkını bahsetmeyeceği değerlendirilmekle...." Ankara 23 HD BAM, 222/174, 19.02.2024.

⁵⁹ "Teminat mektuplarının nakde çevrilmesinin tedbiren önlenmesine ilişkin kararın tasdik kararının kesinleşmesine kadar devamına, bu tedbir kararı dışında, Mahkememizce verilen diğer tüm tedbir kararlarının tasdik karar tarihi itibarı ile kaldırılmasına..." Ankara 3 Asliye Ticaret Mahkemesi, 845/178, 13.03.2025.

çevrilmesini engelleyecek şekilde genel bir tedbir kararının verilememesi gerekir. Bu noktada İİK m. 287/I hükmünün İİK m. 296/1 ile birlikte değerlendirilmesi gerekir. İİK m. 296/I'e göre *“borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceği, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hale getireceğine ilişkin hükümler; borçlunun konkordato yoluna başvurusu durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.”* Buna göre taraflar arasında öngörülen farklı bir haklı sebep olmaksızın, borçluya salt konkordato mühleti kararı verilmesi sebebiyle sözleşmesi fesh edilerek teminat mektuplarının paraya çevrilmesi mümkün olmamalıdır⁶⁰. İİK'da yer alan bu iki özel hükmün, diğer Kanunlarda yer alan hükümlere ve sözleşmeye göre öncelikle uygulanması gerekir. Uygulamada borçluya konkordato mühleti verilmesinin hemen akabinde, alacaklı sözleşmeyi edimin yerine getirilmediği iddiası ile feshederek veya feshetmeden doğrudan teminat mektubunu paraya çevirebilmektedir. İşte böyle bir durumda aslında alacaklının sözleşmeyi fesh etmesindeki asıl neden konkordato mühleti kararı olmasına rağmen, alacaklı İİK m. 296/I'deki hüküm sebebiyle bunu gizlemektedir. İşte bu tür durumların önüne geçilebilmesi amacıyla mahkeme gizlenen iradeye dikkat ederek İİK m. 296/I hükmünün uygulanmasının önüne geçilmesini sağlamalı ve gerekirse İİK m. 287/I anlamında teminat mektubunun paraya çevrilmesinin önlenbilmesi amacıyla muhafaza tedbiri kararı verebilmelidir⁶¹.

Ünal Kaya⁶², konkordato mühleti döneminde teminat mektuplarının paraya çevrilmesine yönelik ihtiyati tedbir kararının verilebileceğini; fakat bunun İİK m. 287 hükmünde yer alan takip hukukuna özgü muhafaza tedbiri niteliğinde olmadığını, HMK m. 389 vd. hükümlerinde yer alan ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olması gerektiğini; bu kapsamda verilen ihtiyati tedbir kararının, maddi hukuk bağlamında birtakım etkiler meydana getirmesinin ise yalnızca konkordato yargılamasına özgü olmayıp ihtiyati tedbir kararının verilebildiği bütün yargılamalar için söz konusu olması gerektiğini belirtmiştir.

⁶⁰ Kale (n 46) 453.

⁶¹ Bkz ve karşı Ibid 453 vd.

⁶² Ünal Kaya (n 2) 1238.

Bazı bölge adliye mahkemesi kararlarına bakıldığında İİK m. 287 hükmünün HMK m. 389 hükmüne göre özel nitelikte olduğunu ve ilk derece mahkemesi teminat mektubunun paraya çevrilmesine yönelik tedbir kararını HMK hükümlerine göre verilmiş olsa da İİK m. 287 hükmünün uygulanması gerektiğini; ilk derece mahkemesince tedbir kararına karşı kanun yolunun açık olduğu kararda yazılmış olsa da kanun yolunun kapalı olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır⁶³.

Ünal Kaya'nın bu görüşüne katılmamaktayım. Zira yukarıda da belirtildiği üzere, konkordato borçlusu (lehtar), her zaman konkordato mühleti kararı almadan önce veya sonra muhatapla veya garanti verenle arasındaki hukuki ilişkiye istinaden HMK'nın (m. 389-399) ihtiyati tedbire ilişkin genel hükümlerine dayanarak ihtiyati tedbir talebinde bulunabilir. İİK m. 287/I'deki tedbir ise HMK'daki ihtiyati tedbir hükümlerine göre özel nitelikte olup, konkordatoya özgü bir koruma yöntemi olarak nitelendirilmelidir. Bu sebeple de kanaatimizce HMK'daki ihtiyati tedbirlerin yanında İİK m. 287/I'deki hükme dayanarak da tedbir talebinde bulunulabilmelidir.

⁶³ Ankara 23 HD BAM, 222/174, 19.02.2024; Ankara 23 HD BAM, 2625/1700, 04.12.2018; "İİK'nun 7101 Sayılı Yasa ile değişik "Geçici mühlet" başlıklı 287. maddesinin birinci ve altıncı fıkraları, "Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir ve 297. maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır....Geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz." hükmünü içermektedir. Pozitif hukukta aynı konuyu düzenleyen birden fazla yasal düzenlemenin bulunması durumunda, hangi düzenlemenin uygulanacağı konusunda özel yasa-genel yasa ölçütü esas alındığında özel yasa hükmünün; önceki yasa-sonraki yasa ölçütü bakımından değerlendirme yapıldığında ise sonraki yasa hükmünün uygulanması gerektiği genel hukuk ilkelerindendir. Buna göre, 6100 sayılı HMK'nun 12/01/2011 tarihinde kabul edildiği ve 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe girdiği; 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin uygulanması gereken hükmünü değiştiren 7101 sayılı Yasanın ise 28/02/2018 tarihinde kabul edilerek 15/03/2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, buna göre 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin altıncı fıkrasının sonraki bir düzenleme olduğu açıktır. Ayrıca 6100 sayılı HMK, hukuk davalarındaki yargılama usulünü düzenlemesi bakımından genel bir kanun iken, 7101 sayılı Yasa ile değişik 2004 sayılı İİK'nin 287. maddesinin altıncı fıkrası usule ilişkin özel bir düzenlemedir. Bu durumda, HMK'nin 341. maddesinin (1) numaralı fıkrasının lafzı ile bağlı kalınıp buna göre yorum yapılarak, sonraki değişikliği yok saymak suretiyle adi konkordato talebi sırasında tedbire yönelik istemlerle ilgili kararlarda istinaf kanun yolunun açık olduğu sonucuna ulaşmak hukuken mümkün değildir. Gerek özel yasa-genel yasa ilişkisi, gerekse önceki yasa-sonraki yasa ilişkisi ve gerekse kanun koyucunun amacı birlikte değerlendirilerek, konkordato istemlerinin süratle sonuçlandırılması gereği nazara alındığında, ilk derece mahkemesince verilen, konkordato istemi sırasındaki tedbirlere yönelik kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması yasal olarak mümkün bulunmamaktadır. (Aynı yönde Yargıtay 6 HD, 3146/4044, 13.11.2024; Yargıtay 6 HD, 2558/3133, 02.10.2024); Bkz Denizli 4 HD BAM, 341/382, 06.03.2025.

Kale'ye göre⁶⁴, mahkemelerin genel olarak tüm teminat mektupları bakımından teminat mektubunun paraya çevrilmesine engel olacak bir ihtiyati tedbir kararı verebilmeleri mümkün değildir; fakat yazara göre teminat mektuplarının, başka bir sebep yokken, sadece konkordato mühleti kararı alındığı bahane edilerek paraya çevrilmesinin önüne geçecek şekilde mahkemelerin ihtiyati tedbir kararı verebilmeleri mümkün olmalıdır. Yazara göre, konkordatoda, belli ölçüler ve şartlar dahilinde konkordato dışı durumlarda dahi araştırılması kabul edilmiş olan bir vakıanın (konkordato borçlusunun sözleşmeye ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmiş olup olmadığının) incelenmesi gerekir;

bu araştırma mahkeme tarafından makul bir süre verilerek komiserlere yaptırılabilir ve komiserlerden konu hakkında gerekli bilgi, belge ve rapor gelene kadar teminat mektuplarının tazmini bir süre için durdurulabilmektedir; araştırma sonucunda borçlu lehtarın teminat mektubu ile garanti edilmiş olan sözleşmesel yükümlülüklerini yerine getirmemiş olduğu anlaşılırsa, teminat mektubunun tazmini durduran tedbir kaldırılıp haklı neden mevcut olduğu için tazmin mümkün olabilecektir.

Kale'nin görüşüne kısmen katılmaktayım. Zira burada şu hususu vurgulamakta yarar var ki, banka-muhatap; lehtar-muhatap ve banka-lehtar arasındaki ilişkiler birbirinden ayrı bağımsız sözleşmelere dayanmaktadır; bu ilişkilerin ise maddi hukuk özelinde değerlendirilmesi gerekir. Dolayısıyla teminat mektuplarının haksız ve hukuka aykırı bir şekilde veya lehtar ile muhatap arasında ki sözleşmeye aykırı bir şekilde nakde çevrildiği hususu, konkordato mahkemesi dışında ayrı bir davanın konusunu oluşturmaktadır. Riskin gerçekleşip gerçekleşmediği vb. iddiaların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hususu dahi genel mahkemelerde açılan davalarda dahi detaylı araştırmalar neticesinde uzun sürelerde anlaşılabilir. Bu sebeple, kanaatimizce esas maddi ilişkinin taraflarının birbirinden farklı olması, sadece konkordato komiserinin konkordato borçlusunun işlemlerine ve projesi ile ilgili hususlarda görevli olması sebebiyle, komiserce esas ilişkiye dayanan detaylı bir inceleme yapılması ve görüş bildirilmesi mümkün olmayabilir. Komiserce yapılabilen değerlendirme salt konkordato mühleti kararının alınması ile banka teminat mektuplarının paraya çevrilip çevrilmemesi

⁶⁴ Kale (n 46) 453.

yönünden yapılan şekli bir inceleme olabilir. Zira konkordato mahkemesinin de bu esas ilişkiyi inceleyebilmesi çok zordur. Konkordato mahkemesi aşamasında da banka teminat mektuplarının paraya çevrilmesi hususunun konkordato mühlet kararı ile ilgili olup olmadığı da banka teminat mektuplarının vade tarihleri ile konkordato geçici mühlet kararının tarihi ile şekli olarak tespit edilebilmektedir.

Teminat mektubu ile her ne kadar banka ile muhatap arasında ayrı bir borç ilişkisi doğuyor ise de bu üçlü bir ilişkinin tarafı lehtarın konkordato sürecine girmesi durumunda, konkordato hükümleri ve amacı da değerlendirilerek teminat mektupları hakkında mahkemece ayrıca bir karar verilmesi uygun olacaktır.

Kanaatimizce teminat mektubu bir rehin veya aynı bir teminat olmadığından konkordato sürecinde “teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesi” ancak bu durumun borçlunun malvarlığının muhafazası için gerçekten gerekli olması durumunda tedbir kararı verilerek uygulanabilmelidir. Bunu somut olarak ortaya koyma görevi ise talep eden (konkordato borçlusunun veya garantör bankanın) olup, bunu somutlaştırma görevi komiserde de değildir. Örneğin firmanın konkordato talep etmiş olmasının da kanun gereği fesih sebebi olamayacağı düşünüldüğünde devam etmekte olan işlere yönelik istisnai durumlar haricinde mektupların henüz vadelerinin gelmediği de dikkate alındığında (banka) teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin dönüştürülmesine yönelik tedbir kararının alınması yerinde olmaz. Dolayısıyla henüz vadelerinin gelmediği ve konkordato borçlusunun işlerinin devam ettiği durumlarda vadesinden önce teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin dönüştürülmesi hususu salt konkordato geçici mühlet kararı sebebiyle olması muhtemel olup buna ilişkin tedbir kararı verilmesi düşünülebilir. Fakat bunun dışında genel geçer soyut gerekçelerle bütün teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesine yönelik tedbir kararı verilmesi de uygun olmaz. Konkordato borçlusunun en azından yaklaşık olarak ortaya koyacağı bilgi ile de olsa ilgili hangi teminat mektubunun nakde dönüştürülmesi ihtimalinin olduğunu yaklaşık olarak ortaya koyması gerekir. Bu noktada konkordato borçlusunun somut olarak tek tek konkordato geçici mühlet kararı sebebiyle ilgili bankanın teminat mektuplarının hangilerinin paraya çevrilmemesi gerektiğini yaklaşık olarak ortaya koymalı ve ilgili (sayı tarih, numara

verilen) teminat mektuplarını belirtmelidir. Aksi takdirde konkordato borçlusunun veya garantörün bu tür talepleri reddedilmelidir.

SONUÇ

Teminat mektupları, genel olarak, sözleşmede borçlu tarafça edimin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda alacaklı bakımından ortaya çıkabilecek zararların güvence altına alınmasına yönelik sözleşmenin tarafı dışında üçüncü bir kişi veya kurum (genelde banka) tarafından düzenlenen belgeler şeklinde ifade edilebilir. Teminat mektubunun garantörü, gerçek veya tüzel kişi olabilir; ancak uygulamada garantörün genellikle bir banka olduğu görülmektedir. Bu sebeple de uygulamada bunlar sıklıkla banka teminat mektupları olarak adlandırılmaktadır.

Uygulamada konkordato döneminde teminat mektupları ile ilgili önemli sorunlar ortaya çıkmaktadır: Teminat mektuplarının paraya çevrilmesi durumunda konkordato projesine etkisi ve konkordato alacağına dönüşmesi ve son olarak da borçlunun malvarlığının bütünlüğünü korumak amacıyla, kendisinin lehtarı olduğu teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin ihtiyati tedbir yoluyla önlenip önlenemeyeceği durumlarıdır.

Teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin konkordato projesini gerek malvarlığı gerek ödemeler konusunda her halükârda etki edebileceğini ifade edebiliriz. Özellikle banka teminat mektubunun nakde dönüşmesi ile birlikte sadece muhatabın yerini garantör bankanın almasında bile alacaklı tarafı değişmektedir. Bankanın konkordato borçlusu lehtardan talep edeceği teminat mektubu miktarı faiz alacağı ile birlikte alacak miktarını da arttıracaktır.

Teminat mektubunun paraya çevrilmesi ile birlikte garantör bankanın muhataba teminat bedelini ödemesi ve garantör bankanın ödemiş olduğu bu bedele faiz vs. eklemelerle birlikte alacağın toplamı için konkordato borçlusuna rücu ederek İİK m. 299 gereği alacağını komisere bildirmesi gerekmektedir; çünkü bu durumda gayri nakdi alacak, nakdi alacağa dönüşmüştür. Böyle bir durumda bankanın garantör olarak ödemiş olduğu bu alacak artık konkordato alacağına dönüşmüştür.

Kanaatimizce salt konkordato mühleti kararının verilmesi vesilesiyle konkordato mühleti kararını veren mahkemece tüm teminat mektuplarının paraya çevrilmesini engelleyecek bir şekilde genel bir tedbir kararının verilememesi gerekir. Bu noktada İİK m. 287/I hükmünün İİK m. 296/1 ile birlikte değerlendirilmesi gerekir. İİK m. 296/I'e göre *“borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceği, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hale getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurusu durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.”* Buna göre taraflar arasında öngörülen farklı bir haklı sebep olmaksızın, borçluya salt konkordato mühleti kararı verilmesi sebebiyle sözleşmesi fesh edilerek teminat mektuplarının paraya çevrilmesi mümkün olmamalıdır. İİK'da yer alan bu iki özel hüküm, diğer Kanunlarda yer alan hükümlere ve sözleşmeye göre öncelikle uygulanması gerekir. Uygulamada borçluya konkordato mühleti verilmesinin hemen akabinde, alacaklı sözleşmeyi edimin yerine getirilmediği iddiası ile feshederek veya fesh etmeden doğrudan teminat mektubunu paraya çevirebilmektedir. İşte böyle bir durumda aslında alacaklının sözleşmeyi feshetmesindeki asıl neden konkordato mühleti kararı olmasına rağmen, alacaklı İİK m. 296/I'deki hüküm sebebiyle bunu gizlemektedir. İşte bu tür durumların önüne geçilebilmesi amacıyla mahkemenin gizlenen iradeye dikkat ederek İİK m. 296/I hükmünün uygulanmasının önüne geçilmesini sağlamalı ve gerekirse İİK m. 287/I anlamında teminat mektubunun paraya çevrilmesinin önlenmesi amacıyla muhafaza tedbiri kararı verebilmelidir.

Teminat mektubu rehin veya aynı bir teminat olmadığından, konkordato sürecinde *“teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesi”* ancak bu durumun borçlunun mal varlığının muhafazası için gerçekten gerekli olması durumunda tedbir kararı verilerek uygulanabilmelidir. Bunu somut olarak ortaya koyma görevi ise talep edenin (konkordato borçlusunun veya garantör bankanın) olup, bunu somutlaştırma görevi komiserde de değildir. Örneğin firmanın konkordato talep etmiş olmasının da kanun gereği fesih sebebi olamayacağı düşünüldüğünde devam etmekte olan işlere yönelik istisnai durumlar haricinde mektupların henüz vadelerinin gelmediği de dikkate alındığında banka teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin dönüştürülmesine yönelik tedbir kararının alınması yerinde olmaz. Dolayısıyla henüz vadelerinin gelmediği ve konkordato borçlusunun

işlerinin devam ettiği durumlarda vadesinden önce teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin dönüştürülmesi hususu salt konkordato geçici mühlet kararı sebebiyle olması muhtemel olup buna ilişkin tedbir kararı verilmesi düşünülebilir. Fakat bunun dışında genel geçer soyut gerekçelerle bütün teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesine yönelik tedbir kararı verilmesi de uygun olmaz. Konkordato borçlusunun en azından yaklaşık olarak ortaya koyacağı bilgi ile de olsa ilgili hangi teminat mektubunun nakde dönüştürülmesi ihtimalinin olduğunu yaklaşık olarak ortaya koyması gerekir. Bu noktada konkordato borçlusunun somut olarak tek tek konkordato geçici mühlet kararı sebebiyle ilgili bankanın teminat mektuplarının hangilerinin paraya çevrilmemesi gerektiğini yaklaşık olarak ortaya koymalı ve ilgili (sayı tarih, numara verilen) teminat mektuplarını belirtmelidir. Aksi takdirde konkordato borçlusunun veya garantörün bu tür talepleri reddedilmelidir.

KAYNAKÇA

- Albayrak H, *İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2020).
- Altay S ve Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2019).
- Aral F, ‘Teminat Mektuplarında Lehdar ile Muhatap ve Lehdar ile Banka Arasındaki Hukuki İlişki’ 2007 24(2) BATİDER 189-200.
- Avşar C, ‘Banka Teminat Mektupları’, 2022, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Börü L, *İflas Dışı (Adi) Konkordatoda Alacaklılar Toplantısı* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023).
- Canbolat F, *Banka Garantisinde Savunma İmkânları ve İhtiyati Tedbirler* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2009).

- Civelek E, ‘Konkordato Döneminde Teminat Mektuplarının Durumu’ (Lexpera Blog, 15 Mayıs 2024) <<https://blog.lexpera.com.tr/konkordato-doneminde-teminat-mektuplarinin-durumu/>>; 26.12.2024.
- Çetin A ve Dinç Y, ‘Türkiye’de Teminat Mektupları: Uygulamalar ve Hukuki Sorunlar’ 2013 (9) Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi 67-92.
- Doğan V, *Teminat Mektupları* (5. Baskı, Savaş Yayınevi 2015).
- Duran R, *Konkordato Mühleti ve Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2020).
- Erdönmez G, ‘Konkordato Mühleti Verilmesinin Alacaklılara Etkisi’ içinde Özekes M (edt), *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukunun Güncel Sorunları II* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020).
- Erişir E, *Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2013).
- Kale S, ‘Konkordato Şerhi m. 296’ içinde Yeşilova B (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023).
- Önder B, *Banka Teminat Mektupları* (1. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2020).
- Öztek S ve Tunç Yücel M, ‘Konkordato Şerhi m. 302’ içinde Yeşilova B (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023).
- Öztek S, ‘Konkordato Şerhi m. 286’ içinde Yeşilova B (edt), *Yeni Konkordato Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayıncılık 2023).
- Pekcanitez H ve Erdönmez G, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato* (1. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018). Altay S ve Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2019).
- Reisoğlu S, *Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler* (4. Baskı, Yazarın Kendi Yayını 2003).
- Sarisözen MS, *Konkordato* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2024).

Şahin ÇS, *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020).

Tunç Yücel M, *Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020).

Ünal Kaya H, ‘Konkordato Mühlet Sürelerinde Teminat Mektuplarının Paraya Çevrilmesi Meselesi’ 2021 23(2) DEÜHFD 1219-1243.

Yener Coşkun H, *Banka Teminat Mektuplarında İlgililerin Hak ve Borçları* (1. Baskı, Vedat Kitapçılık 2012).